

Toelichting

Betref: Habitatvereisten huismus Recreatiepark Kasteel Ooijen te Broekhuizen

Notitie

Ons kenmerk: HOT467

Datum: 6 september 2022

Behandeld door

Inleiding

Recreatiepark Kasteel Ooijen te Broekhuizen is voornemens om een bestaande schuur op het terrein te slopen en op de vrijgekomen locatie een nieuwe schuur te realiseren. Aanvullend wordt de bestaande gracht gedempt en de originele, gedempte gracht rondom het kasteel hersteld. Tevens wordt een nieuwe toegangsweg aangelegd en worden twee kasteeltorens gerealiseerd.

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat binnen het plangebied nestlocaties van de huismus aanwezig zijn (Kragten, 2022). De nestlocaties worden met de voorgenomen plannen behouden. Er gaat echter wel foerageergebied voor de huismus verloren. De nieuwe inrichting voorziet echter ook in alternatief foerageergebied. In voorliggend memo worden de vereisten waaraan dit alternatief foerageergebied moet voldoen beknopt beschreven.

Afbeelding 1. Locatie van het plangebied (rood omlijnd). Bron: PDOK.

Leefwijze huismus

Habitat

De huismus heeft een sterke binding met mensen en komt tot broeden in of tegen gebouwen in dorpen en steden, in en bij boerderijen, maneges, kinderboerderijen en andere vormen van bebouwing in het landelijk gebied. De soort heeft een voorkeur voor locaties waar menselijke bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen. Hierbij valt te denken aan ruim opgezette wijken met parkjes en tuinen en in dorpen met veel groen en met landbouwgronden in de nabijheid (BJJ12, 2022).

Voortplantingsplaatsen

Nesten van huismussen zijn in de regel te vinden in of tegen allerlei menselijke bebouwing: onder dakpannen, in neststenen en in kieren en gaten in muren. In schuren en stallen worden nesten ook vaak op balkenconstructies aangetroffen. Ook zijn nesten te vinden achter regenpijpen bij al dan niet met klimop begroeide muren en in nestkasten.

De soort bouwt een slordig ogend nest, bestaande uit takjes, stro, veertjes en haren van dieren. Binnen enkele meters van de nestplaats moet dekking aanwezig zijn voor de jongen als ze uitvliegen en voor de ouders voordat ze naar het nest vliegen om de jongen te voeren.

De huismus is zeer honkvast. Hij blijft het gehele jaar in de buurt van zijn eenmaal gekozen nest. Huismussen gebruiken het nest niet alleen om te broeden, maar ook om het gehele jaar door te verblijven. In de periode maart/begin april tot en met augustus worden er twee à drie legsels per seizoen gelegd in het nest. Voorafgaand aan het broeden slapen vrouwtjes al op het nest. Ook in de winterperiode wordt het nest regelmatig gebruikt voor overnachting. In het najaar begint de huismus alweer met het verzamelen van nestmateriaal, waarschijnlijk ook voor bekleding van het door de jongen vervuilde nest (BJJ12, 2022).

Voedsel

Het voedsel van de huismus bestaat voornamelijk uit zaden van grassen en onkruiden en wordt aangevuld met insecten en hun larven, bessen en bloemknoppen. In het broedseizoen hebben vrouwtjes voldoende eiwitrijk voedsel nodig om eieren te kunnen leggen. Jonge huismussen eten in de eerste twee weken van hun leven voornamelijk zacht eiwitrijk voedsel bestaande uit insecten zoals bladluizen, (dans)muggen, vliegen, vliegmier, gaasvliegen, rupsen en spinnen. Naarmate de jongen in die periode groeien, wordt dit dieet geleidelijk aangevuld met plantaardig voedsel. De jongen worden gevoerd tot een week of twee na het uitvliegen en dan is het voedsel hetzelfde als dat van een volwassen huismus (BJJ12, 2022).

Verblijfplaatsen en functionele leefomgeving

De habitat van de huismus moet voldoen aan een combinatie van een aantal belangrijke elementen, die ook nog eens binnen een straal van enkele meters (dekking bij voedselbronnen) tot enkele honderden meters (nestplek en voedselbronnen) van elkaar moeten liggen. De habitat moet bestaan uit een combinatie van plekken voor nestgelegenheid, voedsel (voor volwassen en juveniele huismussen), dekking (stekelige struiken, groenblijvende struiken en klimplanten, coniferen, klimop), plekken voor stofbaden en drinkwater. Ontbreekt één van de onderdelen of liggen ze te ver van elkaar verwijderd, dan is de habitat niet meer geschikt.

De soort gebruikt 's winters vooral groenblijvende struiken, dichte begroeiing zoals meidoornhagen, ligusterhagen en haagbeukhagen met een hoogte van doorgaans 2 á 3 meter of gevelbegroeiing als plekken om (gezamenlijk) de nacht door te brengen. Soms zijn ze ook onder dakpannen of in gebouwen te vinden.

Dit alles moet bij voorkeur zo dicht mogelijk bij elkaar liggen, maar altijd binnen een straal van 100 à 200 meter rond de plek waar gebroed wordt. Alle voor de huismus belangrijke elementen moeten op meerdere plekken aanwezig zijn binnen deze range (BJJ12, 2022).

Eisen nieuwe inrichting

- Binnen een straal van 100 á 200 meter van het kasteel;
- Ingezaaid met diverse (sier)grassen en kruiden;
- Bevat enkele zandige open plaatsen voor stofbaden;
- Bevat meerdere (wintergroene) struiken (zoals liguster, hultst en coniferen als taxus) en bomen (soorten als wilg, eik en berk) op enkele meters afstand van het grazige deel.
- Er wordt vanuit het Kennisdocument (BJI 12, 2022) geen minimale afmeting van het essentieel leefgebied gegeven. Wel schrijft het Kennisdocument voor dat aantasting van de functionele leefomgeving 1:1 gecompenseerd moet worden. Er moet daarom een gebied van gelijke omvang als de voortuin ingericht worden voor de soort. De huidige situatie is immers voldoende om de lokale populatie te voorzien van voldoende voedsel.
- De nieuwe in te richten groenstrook moet functioneel zijn (de huismus moet er dus kunnen foerageren en schuilen) vóórdat het huidige leefgebied wordt vergraven.

The diagram illustrates a circular habitat with a central nest site (house icon). Distances from the nest are indicated by arrows:

- Top-left: 1-2 m to a tree and a cloud (Drink- & badderwater).
- Top-right: < 5-10 m to a cluster of small circles (Foerageergebied).
- Bottom-right: < 50-100 m to a cluster of trees.
- Bottom: < 50 m to a single tree.
- Left: < 5-10 m to a tree.

At the top, a scale bar shows a total width of 200 m, divided into two 100 m segments.

Legend:

- Nestplaats
- Groenblijvend opgaand groen
- Opgaand groen met eiwitrijk voedsel
- Slaapplaats(en)
- Foerageergebied
- Drink- & badderwater
- Zandige plekken voor stofbad
- Steentjes/grit

Literatuurlijst

Kragten, 2022. Recreatiepark Kasteel Ooijen in het kader van de Wet natuurbescherming. Projectnummer: HOT467. September 2022, Kragten, Herten.

